

Излиза два пжти въ
мѣсеца. Годишна цѣна
е: гр. 20.— Безъ пред-
плата Спомошествова-
тели не сж приети.—

Кн. 19. | Год. I.

Писма или статіи ще
ся отираватъ право до
Издателя въ Руссе.—
Неплатени писма не
сж приети.—

С Л А В А

ПОВРЕМЕННО ДУХОВНО СПИСАНИЕ

1. МАИ. 1872.

КАКВО МИСЛЯТЪ ПРОТЕСТАНТИТЪ И ТЪХНИТЪ МЪДРИ ПОСЛЕДОВАТЕЛИ?

На всѣкій единъ народъ *вѣрата* е. свята и съеди-
нена съ животътъ му. Християнството е вижда са подѣй-
ствувало най-силно между челоѳческія родъ още отъ
сътвореніето на свѣта, и то днесъ си има честь и слава
въ по-голѣмата частъ на свѣта; гдѣто погледнешъ навредъ
ще видишъ Славянинъ, ще видишъ Вѣсточни Православни
църкви, священници и др. Ако разгледа човѣкъ вътрешнія
дружественъ животъ на правитъ истински Христіани, той
ще види, чи има въ тѣхъ нѣщо съ което са тѣ отлича-
ватъ отъ чуждитъ народи. ще види чи обичаитъ имъ, и
повѣденіето, домашнитъ имъ почитанія, пріятелскитъ имъ
отношенія и даже мислитъ и памѣреніята имъ ги отлича-
ватъ отъ опія, които не са приели Христіанското ученіе.

Отдавно врѣме изъ отечеството ни ся възъзнали ра-
зни агенти, като Протестанти, фармасони и др. които не-
уморно работятъ, немилостиво харчатъ, многомилостиви
са показватъ въ всѣкій случай къмъ всякого, а особено
къмъ Българитъ. Именно Протестантитъ, и днесъ даже
виждами, че са распилени въ всѣкій край гдѣто има Хри-

стіанска душа, само и само за да ѝ привлекът въ мрежѣта си. Това тѣхно безчеловѣчіе, това тѣхно лукавство и глупаво безъ основи намѣреніе и дѣйствиѣ, ще ги хвърли коги да е въ голѣмо страданіе, но тогасъ ще бжде за тѣхъ кжено и безсрамно, ако трѣгнатъ и да си попросватъ, за да са прехранватъ.

Свѣтлината е *била винаги* по-ягка отъ тъмнината: Мнозина отъ нашитѣ нехранимайковци, като презиратъ свѣтлината и истинната, която е най ягка на свѣта, хвърлятъ ся въ обятіята на тъмнината, на лъжата, презиратъ родътъ си, името и вѣрата си, ставатъ чужди орждія за любовта на паритѣ и захващатъ и тѣ да опропастватъ, безъ да си помислятъ, отъ гдѣ сж, що сж и гдѣ отиватъ. Искатъ тѣхното лукаво ученіе да бжде господарственно. На всѣкій день искатъ да въвеждатъ нова вѣра, да отдѣлятъ сынъ отъ баща и пріятель отъ пріятеля, искатъ Христіанитѣ да са ненавиждатъ помежду си, съ една речъ, тѣ да са слушатъ и почитатъ, и тѣхнитѣ начала и проповѣди, да са исповѣдватъ и уважаватъ.

Глупаво сътвореніе е сѣкій, който спада въ тѣзи категорія, който не е достоенъ да си остане твърдъ на вѣрата и вѣренъ до гроба на сътворителя си. Наистинна човѣкъ е поводливъ, но до толкози да са понизи, да си презрѣ най-святото нѣщо на свѣта— вѣрата— това е вече съвсемъ извъредно нѣщо; и най-дивитѣ народи и тѣ си държатъ обичантѣ, вадятъ си исповѣданіето.— Още по-голѣмо очудваніе и жалость са осѣща, когато чуе човѣкъ, че има Христіани Българе, които сж ся отрekli отъ вѣрата си, и са станали чужди послѣдователи, на които вѣрата имъ ги учи: само да упропастватъ. Да не считатъ човѣка за нищо, да не почитатъ никого и ако спичелжтъ петъ пари да похарчатъ двадесатъ. Да не са трудятъ за нищо освѣнъ за благоутробіето си. Съ такива души неможе човѣкъ нето да разговаря, нето да имъ докаже нѣщо, нето може съ тѣхъ да са живѣе. Тѣ считатъ себѣ си за богове, и мислятъ чи само на тѣхъ е дадено да живѣжтъ; презиратъ сичко което е Божіе и човѣ-

ческо. А съ сичко това тѣ явно показватъ, че не са отъ умния челоувѣческій родъ, но ничтожни сътворенія.

Главната мисль на родолюбивитѣ Протестанти е да привлечатъ въ вѣрата си невиннитѣ Христіани, а особено Българитѣ. — Тѣ да отидатъ между нѣкой другій Славянскій народъ, навѣрно не би могли да свършатъ нищо, защото другитѣ Славяни сж по-образовани, по учени и по-опитни; а като виждатъ че нашія народъ е отъ всяка старна духовно претиснатъ и какъ нѣма духовно просвѣщеніе, освѣнь това че пастиритѣ му са слаби и немогущи да поучаватъ и утвърждаватъ стадото си въ Христіанската Православна вѣра; тѣ бързатъ чрезъ разни средства, съ разни подаръци, милостини и др. да си наложатъ властѣта и исповѣданіето на една часть Българе, за да можатъ послѣ да ги скубятъ и да си живѣятъ спокойно, да даватъ писма за въ рая и да са провъзгласяватъ за непогрѣшими. За да успѣятъ още по-добрѣ въ намѣреніята си, тѣ искатъ чрезъ страшни лукавства да ни спиратъ духовното просвѣщеніе; въ този случай тѣ искатъ да окалятъ предъ нарда всички онія които работятъ по тѣзи часть на просвѣщеніето. Особено ако са издаде нѣкой Духовна книжка на Бъл. языкъ, тѣ ъж критикуватъ, доказватъ ушь че не е правилна и др.— Отъ едно кратко врѣме захванахъ да ни са испроваждатъ разни дописки и статіи съ чужди Бъл. подписи, противни на вѣрата ни и подигравки, написани съ високъ стилъ и твърдѣ лукаво, като ни умоляватъ най-покорно, да ги обнародваме въ Духовното Списание »СЛАВА,« съ това намѣреніе, да ни почернятъ и окалятъ имѣто предъ народа за да омъртвятъ и единичкото ни Духовно Списание, което е и тѣй съ слаби основи. Съ тѣзи цѣль вижда са трѣба да е написанъ и онзи *Соннетъ* когото помѣстихми въ 16 Ки. отъ листѣтъ си; нве видѣхми още преди да са печата чи има въ него лукави мисли и безчелоувѣчни подигравки, нъ нарочно го предадохми на явность, за да покажемъ на Почитаемитѣ си Читатели явно, тѣхнитѣ лукави и безчелоувѣчни намѣренія. Като е реченія соннетъ написанъ съ тѣзи цѣль, то явно сами себѣ си подиграватъ, когато казватъ, че

Духовното Списание Слава: *гоняло мръснитъ Ереси*; следователно тѣ сами исповѣдватъ че са мръсни Ереси, а като такива не само чи трѣба да са гонятъ, но още и потъпчатъ за да не мърсѣтъ свѣта.

Като сме увѣрени какъ сѣкій родолюбивъ Българинъ и вѣренъ Христіанинъ, ще знае да са пази отъ такива лукави и безчеловѣчни зараженія, то ние ненамирами за вредно да имъ отговаряам по-надълго на тѣхнитъ ничтожни дѣла; само ще бдимъ надъ нашата Православна вѣра, ще са трудимъ колкото ни допущатъ силитъ да ѣх бранимъ отъ нѣкое нарушеніе; а за по-дълго разясненіе: Кой какъвъ е? Кой е лудъ, кой ученъ? Това оставами да рѣшатъ на всякого дѣлата.— Не е цѣльта на листа ни да водимъ частни распри и полемики, ако и да ни са дава поводъ. Но главната ни и единственна цѣль и мисль е: да отговоримъ часъ по-скоро на назначеніето си колкото можемъ, и до дето ни подпомагатъ и креннитъ и родолюбивитъ Г-да Читатели, а щомъ видимъ че ни правятъ тежки привѣтствія въ предпріятіето, то тогасъ разумѣва са чи ще сиремъ всяко дѣло. Готови сме да теглимъ и да тѣрнимъ, всякакви хули, нападанія и гоненія за любовта на Христіанството, стига само да ни е чиста свѣбѣста. Нещемъ лаврови вѣнци, за трудоветъ си, доволно е за дето сме народенъ служителъ, и вѣренъ синъ на Сътворителя си.

С Л О В О на великій Петъкъ.

„Тако възлюбен Богъ мѣръ, ако и Сына своего единороднаго далаъ естъ, да всакъ вѣрѣай въ оны не погинетъ, но иматъ животъ вѣчный.“ (Іоан. 3.19).

Днешній день, като поглѣднемъ въ църковната исторія, ще видимъ че е най жалостенъ. На днешній день църквата Христова е обвита въ черно, — тежко иначе и ридае за споменъ на онзи жалостенъ день, въ когото Христосъ Спаситель, свѣдъ като претърпѣ неизказанни мъки на кръста, предаде си душата и лѣгна въ гробътъ.

Неизказанна е любовта Божія къмъ чловѣческія родъ отъ сътвореніето на свѣта даже до днесъ.— Богъ, който е сътворителъ на небето и земята, показалъ е несравненната си любовъ къмъ човѣка, още тогасъ, когато го е сътворилъ по образа си, и му далъ умъ да испитва сичкитѣ предмѣти които го обкръжаватъ и сичко да обреща за въ ползата си, когато е показалъ, че е Той Отецъ на човѣка, и на сичко друго сътворителъ. Ботъ е показалъ любовта си къмъ човѣческія родъ и тогасъ, когато са захванали хората да забравятъ небеснія си Творецъ, и да са лишаватъ отъ милостъта Божія.— Той е проваждалъ отъ врѣме на врѣме богодухновенни учители, които сж управлявали хората на добрія пѣтъ.— Богъ съ любовта си къмъ чловѣческія родъ, не ся е старалъ само за съществуваніето му, както и за сичката природа, но да са обдържи и съществува като умна дружина, която да може да са радва за дето живѣе, и какъ има да вѣкува съ Бога, защото е отъ пореклото Божіе.

Таквось е било отношеніето Божіе къмъ човѣка за винаги, отъ както е сътворенъ; — но да ли са хората отговаряли на тѣзи Божія благодатъ? Да ли сж си показвали достойни на милостъта Му?— Безбройни са беззаконіята, съ които сж хората и народитѣ повреждали още отъ сътвореніето си благостъта Божія и злоупотреблявали милостъта Му.

Нѣма мислимъ нето единъ Христіанинъ, който да не знае животътъ на учителя и избавителя си; на синца ни е познато отъ Евангелската исторія, какъ Христосъ е дошълъ между насъ въ най-голѣма невинность и скромность — да би изобличилъ онія, които търсѣхтъ честь и слава въ гордостъта и суетата; на сички ни е познато, колко окаяно е живялъ Христосъ — да би вразумилъ онія, които търсѣхтъ задоволствіе въ раскошеството и наслажденіята; на сички ни е познато, каква е неговата божественна наука, каквъ добродѣтеленъ животъ е ималъ; но познатъ ни е даже и конецътъ на животътъ му. — Старитѣ Юдеи като видѣхъ свѣтлината на неговата наука, и като познахъ че имъ открива пропастьта, а ис-

каж да държатъ народа още въ глупостъта, тѣ съ злитѣ си намѣренія научихъ да оничтожатъ този Спасителъ, за да можатъ да си изпълняватъ злоковарнитѣ намѣренія и да господарствуватъ, и тѣй наклеветихъ Христа Спасителя предъ народа, до дето неизвика яростно съ гласъ: „*Распи, распни его!*“ — Да са распнѣ оня, който е дошълъ да ни избави отъ грѣха и да съедини земята съ небето!... Ето, на този начинъ отговорихъ хората на благостъта Божія!.... Въ него часъ земята са отъ страхъ потърени, слънцето си скри заритѣ, да не гледа безаконіята, които са причинихъ на днешний день надъ най-певинния праведникъ, най-мѣдрія учитель, най-голѣмия човѣколюбецъ и добродѣтель. — Но Богъ, чуденъ въ свѣтитѣ си, богатъ въ милостъта си, дълготерпеливъ и многомилостивъ, допустилъ е, на хората да си извършижтъ злостното намѣреніе; допустилъ е затова, за да покаже още по-голѣмата си сила, власть и слава, и да увери хората, какъ сичката тѣхна сила, която е противъ волята Божія е, крайно немощна и безсилна, и какъ нищо не може да противостой на неговата свята воля и намѣреніе.

Разгледайте този гробъ, благочестиви Христіани! Този гробъ е най-голѣмъ свидѣтель на нашата немощ и неблагодарность, но той въ същото врѣме е свидѣтель на всемогущностьта и благостъта Божія — въ онзи часъ когато хората мислѣхъ че сж изпълнили безаконното си намѣреніе, Богъ се появи въ най-голѣмата си сила и слава, и захвана святото дѣло за човѣческото спасеніе, дѣло, което наскоро захванало да са распространява значително съ чудесната Божіиъ сила. Прочее този гробъ е пълень съ утѣшенія и надежди за онія, които съ синовно благодареніе припознаватъ Божіитѣ добротинства.

Чудна беше смъртъта Спасителева, тежки и горчиви бѣхъ мѣкитѣ, които Той претърпѣ, а това е претърпѣлъ Христосъ за да избави онія които бѣхъ въ заблуденіе, да имъ покаже, че е Той въ стояніе и да умре и да възкрѣсне. — О, ти милостивій Спасителю, чудни сж дѣлата Ти, неизказанна е любовъта Ти, която си показалъ и още ежедневно показвашъ къмъ сичкія човѣческій

родъ! Ти не си билъ съ ножъ закланъ или на другій по-лесенъ начинъ омъртвенъ, но съ гвоздей си билъ кованъ на кръсть, кръвъ е текла отъ тѣлото Ти, а Ти и пакъ нищо не си сторилъ на злодѣйцитѣ! Гдѣ може да са намѣри днесъ такъвъ човѣкъ? има ли днесъ една душа, която да не е готова на отмъщеніе, имали днесъ правда, любовъ, почестъ и съгласіе? Сичко това е изчезнало, сичко въ тъменъ мракъ преминало.

Трѣба братія, да са огледами за всичко и за всяко дѣло въ Христа, въ Неговата жива наука ще намѣримъ сичкото си благополучіе и правія пътъ къмъ доброто: Той ни откри сичкитѣ Си тайни и силата Си, показа ни съ собствениата Си смъртъ, че ни желае спасеніето, стига само и ние като Негови чеда, да бъдемъ достойни за да Му са покажемъ благодарни на благодарнїята въ този краткія си животъ.— Неизказани сж Неговигѣ чудеса, а още по неизказанно е милосърдіето Му, затова Той търпи най голѣмитѣ беззаконїя; но до щѣ врѣме, когато сѣбїй ще дава отговоръ за дѣлата си, и тогасъ тежко и горко на оня който не е вѣрвалъ, който не е изпълнявалъ святитѣ Му заповѣди; а блазе на онїя които ще са наслаждаватъ съ Него въ вѣчнїя животъ.

Дано, идущото погребеніе бжде за насъ по-чувствително и посрещнато съ по-голѣмо нестерпеніе и благоговѣніе. А ти Христе Спасителю нашъ, премени отъ кръста въ тъмнїя гробъ, също както Си и на врѣмето преминалъ; а ние съ голѣма радостъ ще очакваме славното Ти възкресеніе.

СТРАСТНА (ВЕЛИКА) СЕДМИЦА.

Въ теченїето на църковната година има една седмица, която са зове още отъ старо врѣме велика. Тя е — страстна седмица, посвятена на Искупителя за споменъ на последнитѣ дни отъ земнїя Му животъ. „Въ нея седмица казва Св. Иванъ Златоустъ, — е оничтожена смъртъта, забърсанъ е грѣхътъ, отворенъ е рая, небето преставало

отъ да бжде непристъптелно, хората са приближили при Ангелитѣ. Богъ на мирътъ помирилъ е сичко небесно и земно. Ето, защо са зове велика седмица!— И споредъ както е тя глава на сичкитѣ други седмици, тѣй сѣщо великата събота е глава на тая седмица.“

Наистинна страстната или велика седмица е глава и начело на сичкитѣ седмици въ църковната година. Голѣмитѣ свещени приключенія, които са случихъ въ днитѣ на тая седмица, побожно са споменуватъ отъ църквата въ сжщитѣ дни на всяка седмица, и за цѣла година, едната седмица предава на другата непрестанно, проповѣдь върху красотата на страстната седмица!

Въ тази седмица са вижда ликътъ (образътъ) на Божественното лице на самія Спаситель, който отива на своеволни страданія и смърть, търпи тежки мъки, умира и са зарава за грѣшния чловѣческій родъ. Искупительтъ на свѣта въ последнитѣ дни на земния си животъ, появява ся заедно въ Божественното си величество, и въ човѣческата си нискость, която го довежда и до самата смърть, и то смърть безчестна—кръстна.— Тѣзи едновременна противность на Исуса Христа въ последнитѣ дни на земния Му животъ, тия знакове на Искупителевата слава въ самата негова нискость, представляватъ са въ църковното въспоминаніе на тия велики дни, на които е посвящена страстната седмица. Главното чувство, съ което е испитано богослуженіето въ страстната седмица, е чувство отъ най-голѣма скръбъ и църковно съжаленіе къмъ Христа за неговитѣ страданія за греховетѣ на свѣта; но въ сжщото врѣме, това чувство са наслаждава съ радостній погледъ на благодатнитѣ плодове на Искупителевата смърть, и съ утѣшителната надежда за приближаемій и неизбежній частъ на славното Му воскресеніе.— Църквата жали и са радва, пости и тържествува въ тия велики дни, страданіята смъртьта и погребва Искупителя!

Съ много приключенія са отличава страстната седмица отъ другитѣ. Апостолскитѣ канони ѝ представляватъ, като врѣме въ което трѣба строго да са пости, сжщо и като великъ празникъ, който е равенъ съ па-

схата, а освѣтъ това именуваѣтъ иж и пасха (крѣстна). Въ днитѣ на пасхата, — казватъ канонитѣ — поститѣ като захванете отъ Понедеѣликъ до Петѣкъ и Сѣбота за шестъ дни, като употребявате само хлѣбъ, солъ, оwoщя и вода; но въздържавайте се отъ вино и мѣсо, защото тѣ дни сѣ за жалость, а не за вѣселіе.“ А на друго мѣсто Апостолскитѣ канони заповѣдватъ, да са отличава страстната седмица, съ такива благочестиви обичай, както и пасхата. Ето, тѣзи заповѣди: „цѣла велика Недѣля и следующата, слугитѣ трѣба да бждатъ освобождени отъ работа, затова, защото първата Недѣля е, Недѣля пълна съ страданія, а последната е, Недѣля на възкресеніето Христово.“

И наистинна древнитѣ Христіани, като са считали страстната седмица, както и пасхалната, употребявали сѣ същитѣ благочестиви обичай, съ които са празнували свѣтлата седмица. Само най строгія постъ е отличавалъ крѣстната пасха отъ възкресната. „Мнозина въ тѣ седмици — казва Св. Ив. Златоустъ въ словото си на великата Сѣбота — удвояватъ си подвизитѣ: едни увеличаватъ постѣтъ, други дохождатъ често въ храмѣтъ, нѣкои дѣлятъ по-гоѣлма милостиня.... А не почитама само ние тѣзи седмица, но и нашитѣ царіе; тѣ освобождаватъ правителствениитѣ лица отъ всякаква работа, за да могатъ да са занимаватъ въ тѣ дни духовно, затварятъ вратата на сѣдмичѣта, освобождаватъ заирѣни и др.

Богослуженіето въ страстната седмица са отличава съ живи и пълни изображения на чуднитѣ приключенія. Въ първитѣ три дни на тѣзи седмица, църквата ни приурочовлява особено за последнитѣ нейни дни. Но и тѣ първи три дни сѣ назначени съ разни значителни приключенія, които са отнасятъ къмъ приключеніята на великій Петѣкъ и Сѣбота, и затова са спомѣнуватъ по-божно отъ църквата въ онія дни, въ които сѣ са случили. — Въобще отъ деньтъ въ когото влѣзе Господъ въ Іерусалимъ, до деньтъ на Неговата смъртъ, църквата съ любовь и побожностъ желае да ни въведе въ душевни расположения за трѣгваніето Христово на своеволни стра-

данія. Но да би са вкоренили по-добре въ нашитѣ души божественнїи смисълъ на последнитѣ дни отъ земнїи животъ на Искупителя, църквата, въ първитѣ три дни на страстната седмица, чете ни исторїята (Евангелието) на цѣля земнїи животъ на богочеловѣка, написана отъ четирмата Евангелисти,— а чете са именно съ тѣзи цѣль, да би видѣли, кой е този бъдущїи страдалникъ, за кого отива на своеволни страданія и смъртъ, и какви ще бѣдатъ слѣдствїята на неговитѣ страданія и смъртъта за оня, които вѣрватъ въ Него, и за оня, които са показватъ подобно на Христоубійцитѣ— на Іудейтѣ, противници на благодатъта Искупителева.

„Нынѣ судъ есть міру сему“ казалъ е самъ Господь въ послѣднитѣ дни на земнїи си животъ (Іоан. 12, 13.): судъ за оправданіе на оня, които съ душа приематъ словото и дѣлото на искупленїето; и судъ за осѣжденїе на оня, които са подиграватъ и пресмиватъ на единороднїи Сынъ Божїи и за оня които отхвърлятъ отъ Него даденото искупленїе. И този последенъ судъ е билъ свършенъ още напредъ отъ Христа надъ богоборнитѣ Іудей, когато е проклѣлъ неродната (безплодна) смоква, която سموменува църквата на великїи Понедељникъ. (Слѣдва).

ПРАКТИЧЕСКИ МИСЛИ ЗА ПРОПОВѢДВАНІЕТО НА СЛОВОТО БОЖІЕ.

За всяка една проповѣдь, нужно е голѣмъ опитъ и искусство. Най-добре ще проповѣдва словото Божїе оня проповѣдникъ, който запознае добре себѣ си съ предметътъ, и то душевно, на тогасъ да говори на слушателитѣ си, просто, натурално, нѣ топло и въдушевленно. Словото, за да си постигне цѣльта, говоритѣ трѣба да бѣде пълненъ съ прїятенъ вкусъ, възбудителенъ и привлекателенъ, за да може да обърне сичкото вниманїе на слушателитѣ.

Когато искаме да бѣдемъ краснорѣчиви въ словата си, трѣба да ги обогатяваме съ драгоценноститѣ на умътъ и сърдцето си, а да отхвърляме онова монотонїе и еди образїето, което не дѣйствува на слушателятъ ни най-малко. Когато има въ единъ проповѣдникъ голѣмо монотонїе въ говоритѣ му, то неговата проповѣдь остава безплодна, безъ одзиви и безъ успехъ! Винаги

трѣба проповѣдникътъ да говори на народа: кратко; да говори в рху него, върху ползитѣ му и върху длѣжноститѣ му, да говори върху църквата, вѣрата и побожността; да са премира съ него безпристрастно.

Трудътъ на църковнѣя проповѣдникъ ще има по голѣмъ успѣхъ, ако са постарае да бѣде добъръ ораторъ, и винаги да говори отъ амвонътъ. Сички знаемъ, какво влияніе иматъ надъ всяка душа моралнитѣ поученія и умнитѣ наставленія; само ако би священникътъ да бѣде редовенъ въ словата си и да назидане уморява слушателитѣ си.— Наистинна нищо не е съвършено, което произлиза било отъ устата, било отъ челоуѣческитѣ рѣцѣ. Погрѣшки има въ всяко пѣщо, има ги и въ проповѣданіето. Нѣ оня който е приелъ върху си тѣзи свята длѣжностъ да бѣде проповѣдникъ на словото Божіе, той трѣба да бѣде добръ осъвършенствуванъ въ това. Църковнѣя проповѣдникъ, не треба никоги да напада явно на чуждѣ личностъ предъ слушателитѣ си, защото съ това са показва като клеветникъ.

Има пѣкои проповѣдници който обичатъ да говорятъ скърбно и да пророчествуватъ най-жалостни врѣмена. Въ поволни и неповолни околности проповѣдватъ, че вѣрата ни щѣла да са опростасти, че вѣрата ни отъ день на день охладнявала повѣче и по-вѣче и др. подобни. Това не трѣбва да проповѣдвами въ Черкова никоги. Такова проповѣданіе е опасно; зли слѣдствія може да има на пѣкои страшливи и непостоянни души.— Христіанитѣ въ черкова, сж едно тѣло, а като са говори се върху нещастіята, изкоренява са въ пѣкои въдушевленіето и съ това ослабва, полегка легка и вѣрата имъ.

Челоуѣческото сърдце трѣба непрестанно да са повдига, подбужда и въдушевлява; затова проповѣдникътъ трѣба винаги да дава въдушевленъ характеръ. Да представлява на вѣрнитѣ такива примѣри, които ще възбуждатъ и охрабравятъ. Да открива хубостята и красотата на вѣрата. Думятъ му да бѣдѣтъ благи и радостни и съ това ще подкрени вѣрата въ сърдцата на вѣрнитѣ.

Главната целъ на сѣкій църковенъ проповѣдникъ трѣба да бѣде: да распростира науката на нашата свята Вѣсточно-Православна църква, и да са труди да убѣждава слушателитѣ. На тосъ начинъ са насърчава оня, който има добро предприятіе, захваща и той да распространява вѣрата, Православіето напредва, отвара са пжтъ на любовта и съгласіето.

Не трѣба да забравяме, че църковнѣя Проповѣдникъ е длѣженъ да има добъръ характеръ, честно повѣденіе и въ сѣкій случай да служи за примѣръ. Непорочнѣя му животъ ще му олегчи и умножи успехътъ въ поученіята, освѣнъ това ще придобіе по-скоро и по-лесно повѣреніето на слушателитѣ си.— Оня

църковенъ проповѣдникъ, който е познатъ съ добродѣтелитѣ си, има морална важностъ и убѣждающа сила надъ слушателитѣ си, която неможе да опичтожи никой. Най-голъмо зло е и право нещастіе, когато животътъ на священникътъ не се съгласява съ науката му, съ това освѣнъ дете той изгубва повѣреніето на стадото си, още и народътъ захваща да става хладнокръвенъ къмъ ония истини, които той проповѣдва, и тъй твърдъ лесно пада въ невѣріе.

Голъмо влияніе има повѣденіето на священникътъ върху вѣрата; когато той друго говори и проповѣдва, а друго върши, то той съ това понижава и себе си и вѣрата и побожността на повѣреннитѣ му Христіани.

Нека има въ всякъ проповѣдъ морални поученія, нѣ съгласни и подкрепени отъ святія животъ на самія проповѣдникъ. Сѣкій проповѣдникъ трѣба дѣломъ и словомъ да нахранва слушателитѣ си съ духовна жича вѣра, за да могатъ да бждѣтъ сичкитѣ безъ разлика истински чеда на небеснія отецъ.

УСЛОВІЯ КОИТО ТРѢБВА ДА ВАРДЯТЪ ИСТИННО КАЮЩИТЪ СЯ.

(продълженіе).

Тѣй и человекъ болѣнъ по душа, до тогава нѣма да се обърне къмъ Бога за покаяніе, догдѣто не почувствова тежестъта, която грѣхътъ налага на душата, догдѣто не възненавиди грѣхътъ. Блуднія сынъ до тогава живѣлъ въ далечнитѣ страни, и не ся рѣшилъ да ся върне въ родителскія си домъ догдѣто не почувствувалъ вредителното си състояніе; а когато дошелъ въ себѣ си и видѣлъ всичкія скверенъ порокъ. — тогава отишълъ при баща си и му казалъ: *Отче, согрешихъ на небо и предъ тобою.* (Лук XV. 18.). Както въ тѣлото има скришни болѣсти, отъ които ний нечувствуваме болка, и противъ които за това не употребяваме лекарства, и тези болѣсти често биватъ повече опасни и мъчителни отъ колкото явнитѣ; тъй и въ душата има тайни грѣхове, които биватъ по опасни отъ явнитѣ грѣхове. Затова трѣбва да ги различаваме и да молимъ Бога, щото да на учисти и отъ тайнитѣ грѣхове, и тогава по ясно ще видимъ всичкитѣ кривини на сърцето си. „Незнаніето на грѣхътъ, говори

блаженія Августинъ, е най лошавія вредниа родъ грѣхъ* (Воскр. Чт. 19-та год. стр. 322). Често, человекъ като пада въ голѣми и тяжки прегрѣшенія, бива къмъ тѣхъ равнодушенъ и никакъ не ги забелѣзва въ себѣ си. Какво може да ся каже за обикновеннитѣ и катадневнитѣ грѣхове, въ които хората тѣй сж привикнали. щото даже и не ги считатъ за грѣхове, като ги наричали неизбѣжни чловѣчески слабости? За да може человекъ истинно да ся покай, трѣбва да чувствува и малкитѣ грѣхове, и да ги възненавиди; защото нѣма грѣхове, малкъ или голѣмъ, който да не би оскърбилъ Бога. *Мерзость Господеви даже помысль неправедный*, говори премъдрія Соломонъ (Притч. XV., 26.). Предъ Бога най малкія, по нашето мнѣніе, грѣхъ е великъ, тжй щото въ сжднія день, по думитѣ Спасителеви, ній сме длжни да дадемъ отговоръ за всека праздна дума (Мат. XII, 36). Всекій грѣхъ е нарушение на закона Божій, непокорность на Неговата Святѣйша воля, оскърбленіе на Неговото велчіе. Не е ли малкъ този грѣхъ, съ когото ся оскърблява най високото сжщество? Но правда ли е това, гдѣто на насъ ни ся струва че не е голѣмъ грѣхъ? Не строгото наблюденіе на поведеніето ни, запазваніето на възвишата честность, превъзнасявіето на себе си надъ хората, често ни въвождатъ въ самолюбленіе. Но ако ній внимателно начнемъ да наблюдаваме на своитѣ постѣпки и дѣйствія, на всичкитѣ склонности и побужденія, на всичкитѣ тайни движенія на нашето сѣрдце, и ако ній уподобяваме животътъ си съ оныи високъ начинъ, който ни е показанъ за подражаніе въ Святія животъ на Господа нашего Иисуса Христа, то ние нѣма да назоваваме грѣхове тѣ си малки; тогава за насъ ще ся открий покаяніе, колкото и далеко да сме са отклонили отъ пѣтьтъ на правдата. При това, всичкитѣ тези, тжй називаемитѣ, малки грѣхове, както не зли зародиши, отъ които могатъ да произрастятъ голѣми погрѣшности и беззаконія. За това, този който не искоренява отъ себѣ тези зли зародиши, той легко и не забелѣжено ще стане голѣмъ грѣшникъ. „Предварвайся отъ малкото, за да не паднешъ въ по голѣмото,“ учи е-

днѣ опитенъ (Исакъ Сирин. Твор. Св. Отци 1854 год., кн. 4. стр. 342). „Когато нѣй направиме малъкъ грѣхъ, или когато отпусвимъ какво да е, като го считаме за малко: това малко, като остане безъ да ся бута, скоро ще стане голѣмо. Тѣй и дреха, ако начне да ся раздира и като остане безъ да ся закърпва, съвършено ще ся разре;“ ако покривтъ бѣде оставенъ безъ никакво внимание, когато падатъ отъ него керемидитѣ, то съвремено може да ся разруши и всичкѣя домъ. (Толк. Св. Злат. 1. Кор. гл. III, II.). „Както въ морето корабтъ, ако ся направи на него една малка дупчица (скважена), и ако не ся приложи по скоро на него старание, то всичката грамада изведнѣжъ ще ся потопи отъ вълнитѣ: тѣй също бива и съ душата, която е допуснала до себѣ си вражески лукавствѣя, ако тя не ся повдигне къмъ Сътворителтъ си“ (Твор. Св. Отец. 1849 год. томъ XIII, Ефр. Сир. Часть II, стр. 238.). Като познай всичката си виновность предъ Бога, като познай гибелността на грѣховното си състояние, кающійся грѣшникъ изъ дълбочинитѣ на душата си въ всичкитѣ си грѣхове ще признай Господа Бога, предъ служителитѣ на Святѣя Олгарь. И при ясното убѣждение въ гибелността отъ пороктъ, и при всичкитѣ си отврѣщения отъ грѣховетѣ, не е легко чловѣкъ да исповѣда себѣ си отъ беззаконѣята. Въ чловѣческата душа има скрита гордость, която обича да прави малки и ничтожни добродѣтелитѣ и прикрива голѣмитѣ пороци. За да може да ся привика, тѣй да ся каже, ясното признание въ грѣховетѣ, нужно е да има особенъ обличителъ отъ Бога, какъвто е билъ на Давида пророкъ Натанъ, или силно принуждаваніе отъ църковнѣя пастиръ. Истинното покаяніе изисква, што чловѣкъ самъ доброволно да си исповѣда грѣховетѣ (притч. XVIII. 17.). Единъ опитенъ..... на покаяніето учи: „Иди да ся исповѣдашь и не ся срами. Когато си правялъ мръсни работи, ти не си ся срамишь; а сега ли ся срамишь отъ думитѣ си които ще тя оправдаятъ? Размисли ако не ся исповѣдашь тука, то ще бѣдешъ исповѣданъ тамъ предъ цѣлата всѣлenna. Гдѣго има повече мъчєнія и посрамленія.

Ако вѣи си исповѣдате грѣховетѣ, въ това нѣма срамъ; напротивъ. въ това има правда и добродѣтель. Исповѣдта служи като за уничтоженіе на прегрѣшеніята. Богъ иска да ни чуѣ грѣховетѣ не за това, че не ги знаѣ; напротивъ. Нему е угодно штоо чрезъ исповѣдъ да доди въ сѣзнаніе за своитѣ грѣхонданія. заповѣдва Богъ да се исповѣдаш не за това, че ще бъдеш наказанъ, но за това че ще бъдеш простенъ. *Глаголи ты беззаконія твоя прежде, да оправдиши ся.* (Исаія 43, 26. Ефр. Сирии. Твор. Св. Отц. 1850 год. стр. 94.). Мнозина не искатъ да си скажатъ грѣховетѣ, защото гледатъ повече за своята честь, нежели за спасеніето си. Въ това тѣ се уподобяватъ на тези, които, иматъ тайна болѣсть, скриватъ отъ доктора, и чрезъ това умиратъ. По хубаво ли е да погибнешъ, като си скривашъ грѣховетѣ, или да се спасишъ, като ги откриешъ. (Тертул. слово о покаяніи 10, 12). Никой да не казва: азъ се исповѣдвамъ тайно прѣдъ Божіиѣ очи; дозволено е това, че Този, който може да ми даде прощеніе, знаѣ покаяніето, което азъ Му приносямъ въ дълбочинитѣ на сърдцето си. Ако бѣше било тѣй, то напраздно е казалъ Исусъ Христосъ: *всѣ елика аще разръшите на земли, будутъ разръшени на небесѣхъ*; напраздно тѣй ежщо е далъ Той ключуетѣ на небесното царство на Блюстителитѣ на Неговата църква. Петрѣбва да се исповѣдвами само Богу; но и на онези които се получили власть да прощаватъ грѣхове и да ги задържатъ (Блаж. Августина слово 392). „Този, който се срами да си исповѣда грѣховетѣ прѣдъ священнитѣ, той ще ги види открити въ ежднѣя день, съ прѣсутствіе не на единъ или двама свидѣтели, но на всичкитѣ народи,“ говори Св. Златоустъ (о Священствѣ кн. 3, гл. 5). Има мнозина които гледатъ на исповѣдта, като на тежко бремене, а нѣкои съвсѣмъ прибѣгватъ отъ нея. За това установленіе нѣи сме длѣжни да благодаримъ на безконечната благодѣть която Небеснѣя Царъ определилъ за пристѣпливитѣ хора т. е. онези които престѣпватъ заповѣдитѣ Му. Да представимъ, че нѣкой челоуѣкъ отъ долноу сѣстоаніе, като билъ привиканъ въ дворѣтъ на нѣкой могѣщественъ царъ, билъ наспанъ

съ безчетни благодарѣніе и милости, и за всичко това той платилъ, на господарѣтъ си съ жестока неблагодарность, като му нанесълъ най-грубо оскърбленіе. Разгнѣвеніи царь осъдилъ виновниа. Това трѣбвало вече да ся свърши, и престъпникѣтъ чака смърть.

(слѣдва.)

Научавами са не Българ. Община въ града ни Руссе, जोлае за идущата година да отвори още двѣ нови дѣвически училища, едно въ крайната махла, а друго въ гирданската, освѣнъ това рѣшила да обдържава още единъ учителъ за началното училище въ крайната махла, а другитѣ училища да довара въ по-добъръ редъ, това е наистина за похвала.— По-голямъ подвигъ би сторила Общината ни, ако се вогрижеше за отваряніе на едно особено училище за селскитѣ дѣтца, които да можятъ да ставатъ съврременно селски учители.

Къмъ Г-да Българ. ученици въ Богословското училище въ Българградъ: като не са одостои листа ни до днесъ отъ васъ нето съ една дописка върху духовното ни просвѣщеніе, то молимъ испроводете ни поне програмата на училището ви.

К Г. Г. Спомощници, които не са ни платили за листа, некъ побързатъ да ни платятъ, ако ни желаятъ доброто.— Сжщо и онія Г-да които ни длъженствуватъ отъ разни книжки, некъ ни испроводятъ стойността, за да ся избавимъ отъ притесненіята които посрещамъ въ издаваніето на листа.

Издатель: Т. Х. Станчевъ.

Въ Печатницѣтъ на Дунавскѣтъ Область.

* (طونه ولايتی مطبعہ سندھ باصلہ مشد) *